

**NATUURTOETS EN MITIGATIEPLAN
STAPPEGOOR**

GEMEENTE TILBURG

27 februari 2013
076949332:0.2 - Concept
B01055.000566.0300

Inhoud

Deel A Natuurwaardenonderzoek 2012	3
1 Aanleiding onderzoek.....	4
1.1 Aanleiding en doelstelling.....	4
1.2 Bestemmingsplan Stappegoor 2012.....	4
1.3 Leeswijzer	6
2 Onderzoeksmethodiek.....	7
2.1 Inleiding.....	7
2.2 Onderzoeksmethodiek vleermuizen	7
2.3 Onderzoeksmethodiek broedvogels	8
2.4 Onderzoeksmethodiek overige soortgroepen.....	8
3 Onderzoeksresultaten 2012	9
3.1 Vleermuizen	9
3.1.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen.....	9
3.1.2 Vliegroutes.....	10
3.1.3 Foerageergebied.....	10
3.2 Broedvogels	11
3.2.1 Soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn	11
3.3 Overige soort(groep)en.....	12
4 Huidige situatie en voorgenomen plannen.....	14
4.1 Huidige situatie.....	14
4.2 Voorgenomen plannen.....	14
4.2.1 Inleiding.....	14
4.2.2 Faseringsplannen.....	15
5 Effectbeoordeling en toetsing Flora- en faunawet.....	20
5.1 Inleiding.....	20
5.2 Effecten op beschermde soorten per fase	20
5.3 Toetsing Flora- en faunawet.....	21
5.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	22
5.5 Maatregelen in het kader van Algemene Zorgplicht	23
5.6 Conclusies en advies	24
Deel B Quickscan onderzoek locatie B.....	25
6 Quickscan planlocatie B	26
6.1 Inleiding en gebiedsbeschrijving	26
6.2 Onderzoeksmethodiek	26
6.3 Onderzoeksresultaten	26
6.4 Conclusies en vervolg	27

Bijlage 1	Vleermuizen: Verspreiding 2012	28
Bijlage 2	Broedvogels: Verspreiding 2012	29
Bijlage 3	Overige soorten: Verspreiding 2012.....	30
Bijlage 4	Verwijderen, behouden, nieuw groen én verkavelingsplan definitief	31
Bijlage 5	Wettelijk kader Flora- en faunawet	32
Colofon.....		36

Deel A Natuurwaardenonderzoek 2012

1 Aanleiding onderzoek

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING

In de gemeente Tilburg wordt gewerkt aan de ontwikkeling van Stappegoor. Dit gebied is gelegen aan de zuidrand van de stad en wordt ontwikkeld door het consortium Stappegoor BV. Voor een deel van het gebied wordt een nieuw bestemmingsplan 'Stappegoor 2012' voorbereid waarin een aantal nieuwe ontwikkelingen worden vastgelegd. In en rondom het plangebied zijn andere woningen en bedrijven gelegen.

Afbeelding 1: Ligging Stappegoor (bron: Google Maps)

1.2 BESTEMMINGSPLAN STAPPEGOOR 2012

Het op te stellen bestemmingsplan Stappegoor 2012 is voor een groot deel conserverend van aard. De nieuwe ontwikkeling die in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt zijn geconcentreerd in twee deelgebieden A en B. De locaties zijn weergegeven in de afbeelding 2.

Afbeelding 2: Deelgebieden Bestemmingsplan Stappegoor 2012

Hieronder worden de nieuwe ontwikkelingen toegelicht:

Plangebied A (zuidwestelijk gedeelte plangebied)

In het zuidwestelijke deel van plangebied A is woningbouw gepland. De sportvelden worden aan de noordzijde en aan de oostzijde van de woningbouw herontwikkeld. Het zuidoostelijke deel van plangebied A zijn parkeren en waterberging voorzien. In het afzonderlijke gedeelte van plangebied A is een supermarkt voorzien. In hoofdstuk 4 worden de plannen verder uitgewerkt.

Plangebied B (noordoostelijk gedeelte plangebied)

In het noordoostelijke deel is woningbouw gepland (nieuwbouwlocatie aan de Tatrweg). De bestaande functies (o.a. gemeentewerf en sportvelden) zullen verdwijnen.

In de afbeelding 3 is de bestemmingsplankaart opgenomen.

Afbeelding 3: Concept bestemmingsplankaart Stappegoor 2012

1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 zijn de onderzoeksmethoden van het natuurwaardenonderzoek toegelicht. Hierin wordt nader toegelicht dat er voor locatie B alleen een quickscanonderzoek is uitgevoerd en voor locatie A een soortgericht natuurwaardenonderzoek. De resultaten van het (soortgerichte) natuurwaardenonderzoek worden in hoofdstuk 3 beschreven en de resultaten van de quickscan in deel B van dit rapport.

Op basis van de resultaten is beoordeeld of er negatieve effecten optreden en hoe deze effecten zich verhouden tot mogelijke overtredingen in het kader van de Flora- en faunawet.

In hoofdstuk 4 worden de beoogde plannen beschreven. Op basis hiervan wordt de effectbeoordeling en toetsing aan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 worden de mitigerende maatregelen beschreven die getroffen dienen worden om negatieve effecten, en daarmee overtredingen van verbodsbepalingen (tijdelijk als permanent) te voorkomen.

In deel B is een beknopte versie van de rapportage van de quickscan voor locatie B toegevoegd. Bij dit onderzoek is geen aanvullend onderzoek uitgevoerd of geadviseerd, omdat de ontwikkelingen ter plekke pas over enkele jaren uitgevoerd gaan worden. Eventueel nader onderzoek op dit moment voldoet dan niet aan de wettelijke houdbaarheid van de gegevens (wettelijke termijn voor houdbaarheid natuurinventarisaties ligt op 3 jaar). De resultaten van het quickscanonderzoek zijn, vanwege gebrek aan gedetailleerde kennis van zaken met betrekking tot het voorkomen van beschermde natuurwaarden, op hoofdlijnen getoetst aan de Flora- en faunawet. Deellocatie B vormt geen onderdeel van de toetsing en het mitigerende maatregelenpakket.

2 Onderzoeksmethodiek

2.1 INLEIDING

Uit eerdere onderzoeken (2003 en 2007) en vanwege de aanscherping van interpretatie van de Flora- en faunawet (2010) is gebleken dat er een gedetailleerde update noodzakelijk is voor de volgende soortgroepen:

- Vleermuizen.
- Broedvogels.

De onderzoeken naar het voorkomen en gebruik van de locatie door vleermuizen en broedvogels worden uitgevoerd conform de door het GaN (2012) gestelde vleermuisprotocol en de door de SOVON opgestelde richtlijnen met betrekking tot broedvogelinventarisaties (richtlijnen conform de BMP methode).

De overige soortgroepen worden tijdens de geplande onderzoeksmomenten meegenomen. Een uitgebreide flora kartering of andere aan richtlijnen gebonden soortgerichte onderzoeken worden, vanwege de lage verwachtingswaarde en op basis van bekende gegevens uit 2003 en 2007, niet noodzakelijk geacht. Ook uit de verspreidingsgegevens van de Nederlandse Database Flora en Fauna (NDDFF), aangeleverd door de gemeente Tilburg, blijkt eveneens dat er geen sprake is van het voorkomen van andere zwaar beschermde soorten (anders dan broedvogels en vleermuizen).

2.2 ONDERZOEKSMETHODIEK VLEERMUIZEN

Onderzoek naar het voorkomen en gebruiken van het gebied door vleermuizen is uitgevoerd conform de, in het Vleermuisprotocol (GaN 2012), opgestelde onderzoeksplicht. Dit houdt in dat een jaarrond onderzoek is uitgevoerd naar alle mogelijke functies van het gebied voor vleermuizen (voorjaarsverblijven, kraamfunctie, paarverblijf, baltsverblijfwinterverblijf). Een dergelijk vleermuisonderzoek is uitgevoerd in de periode vanaf mei tot en met september. In tabel 1 zijn de exacte onderzoeksdata en omstandigheden gegeven.

Functies	Onderzoeksdata	Weersomstandigheden	Opmerkingen
Voorjaarsverblijven	17 april 2012, avond	13°C, droog, wind 2 Bft	Onderzoek met 2 personen
Kraamperiode	11 juni 2012, ochtend	13°C, droog na regen, wind 2 Bft	Onderzoek met 2 personen
	26 juni 2012, avond	21°C, droog, wind 2 Bft	Onderzoek met 3 personen
Vliegroutes en najaarsverblijven	23 aug. 2012, avond	22°C, droog, wind 2 Bft	Onderzoek met 4 personen
Baltsplekken en winterverblijven	20 sep. 2012, avond	18°C, droog, wind 2 Bft	Onderzoek met 3 personen

Tabel 1: Onderzoeksdata vleermuizen 2012, Stappegoor Tilburg

Het vleermuisonderzoek is tijdens vijf rondes uitgevoerd, allen door minimaal twee ecologen van ARCADIS, en is conform het protocol (GaN2012). Deze ecologen, te weten de heer M.W.J. Stevens en de heer M.J.M. Coenen hebben jarenlange werkervaring met het verrichten van veldecologisch onderzoek naar diverse soortgroepen en het opstellen van adviezen op het gebied van flora en fauna. ARCADIS voert haar vleermuisonderzoeken standaard uit met batdetectors van Petterson, type D240x, een detector die pulsen kan opnemen van lastig in het veld determineerbare soorten. ARCADIS is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, wat onder meer inhoudt dat ze een bijdrage leveren aan de kwaliteit van ecologisch veldonderzoek en het actueel houden en bijstellen van onderzoeksprotocollen. Tijdens twee onderzoeksmomenten is de locatie onderzocht met medewerking van de ecooloog van de gemeente Tilburg de heer M. Cillessen en door de projectleider/ecoloog van ARCADIS de heer A. Schoenmakers.

2.3 ONDERZOEKSMETHODIEK BROEDVOGELS

Uit eerder onderzoek is gebleken dat er broedvogels voorkomen die, in de huidige interpretatie van de Flora- en faunawet (aanscherping vanaf 2010), jaarrond beschermde nestlocaties gebruiken. Conform de SOVON handleiding Broedvogel Monitoringsproject (BMP methode) is het onderzoek uitgevoerd tijdens 5 onderzoeksrondes, in de periode vanaf februari tot en met juni (methodiek bijzondere soorten). Tijdens deze rondes is eveneens gekeken naar het voorkomen van beschermde soorten vaatplanten en amfibieën.

In tabel 2 is aangegeven wanneer het onderzoek is uitgevoerd en welke weersomstandigheden er speelden tijdens de onderzoeksmomenten.

Soortgroep	Onderzoeksdata	Weersomstandigheden
Broedvogels	23 maart 2012, ochtend	7°C, droog, 2 Bft
	5 april 2012, ochtend	8°C, droog, 3 Bft
(Planten en amfibieën)	4 juni 2012, ochtend	9°C, motregen, 3 Bft
	11 juni 2012, ochtend	13°C, droog, 2 Bft
	26 juni 2012, avond	21°C, droog, 2 Bft

Tabel 2 Data broedvogelonderzoek, in combinatie met planten en amfibieën

Het onderzoek is uitgevoerd door een ervaren ecooloog van ARCADIS, te weten de heer M.W.J. Stevens met behulp van een verrekijker. Verder wordt door het luisteren naar zang territoria bepaald van broedvogels. Een aantal soorten (bijzondere en/of zeldzame) worden opgenomen in de veldkaarten. De algemeen voorkomende soorten, zoals merel, roodborst, zanglijster, winterkoning en dergelijke worden in een tabel samengevoegd.

2.4 ONDERZOEKSMETHODIEK OVERIGE SOORTGROEPEN

Ondanks dat er geen directe noodzaak is voor soortgericht onderzoek naar amfibieën, heeft er toch een bemonstering van de aanwezige wateren plaatsgehad. Aanleiding hiervoor was dat verspreid in het gebied watervoerende slootjes aanwezig zijn en enkele diepe, permanent waterhoudende, gegraven gaten. Deze kunnen, zeker gezien de verruigde situatie van het terrein, dienst doen als voortplantingsgebied voor amfibieën.

Andere soortgerichte onderzoeken zijn niet uitgevoerd. Tijdens alle veldrondes is gelet op het voorkomen van andere beschermde soorten.

3

Onderzoeksresultaten 2012

3.1 VLEERMUIZEN

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn de volgende soorten vastgesteld; Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Grootoorvleermuis (spec.), Watervleermuis en eenmalig Rosse vleermuis. De planlocatie heeft diverse functies voor de aangetroffen soorten, welke hieronder uiteengezet zijn. In de bijlagen zijn verspreidingskaarten toegevoegd van de aangetroffen soorten.

3.1.1 VASTE RUST- EN VERBLIJFPLAATSEN

Gewone dwergvleermuis

Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat er in een gebouw van de Fontys Hogeschool een zomerverblijf, najaarsverblijf én winterverblijf aanwezig is van de Gewone dwergvleermuis. Tijdens de onderzoeksrondes in juli, augustus en september zijn op meerdere plekken ofwel zwermende ofwel uitvliegende dieren aangetroffen. Het aantal is variabel en ligt rond 25 dieren. In bijlage 1 zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen weergegeven.

Rondom het gebouw van Fontys, zijn naast de verblijfplaatsen, op diverse locaties baltsende mannetjes van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Ook in de bomenstructuur ten zuiden en ten zuidwesten zijn baltsende Gewone dwergvleermuisen aangetroffen.

In een woning ten zuidwesten van de Intratuin is een klein zomerverblijf vastgesteld van Gewone dwergvleermuis. Hier zijn minimaal 3 dieren waargenomen en geschat wordt dat dit verblijf door circa 10 dieren gebruikt wordt.

Grootoorvleermuis

Een andere vaste rust- en verblijfplaats die met redelijke mate van zekerheid (op basis van zwermgedrag bij de betreffende bomen) vastgesteld is bevindt zich in een van de bomen aan de zuidwestzijde van de planlocatie. Het betreft hier minimaal één zomerverblijfplaats van Grootoorvleermuis in een van de aanwezige schietwilgen. De aanwezige bomen in dit deel zijn redelijk tot goed ontwikkeld en er zijn diverse geschikte spleten en of holtes ontstaan in de bast, die door Grootoorvleermuisen als verblijf kunnen dienen. Het kan hier mogelijk gaan om een kraamverblijf, maar dit is, zonder telemetrisch onderzoek, nagenoeg niet vast te stellen.

In deze groenstructuur is daarnaast mogelijk nóg een verblijfplaats aanwezig van deze soort in een van de aanwezige bomen met holtes en scheuren. Er is geen indicierend zwermgedrag waargenomen, maar de dieren zijn al vroeg in de avondschemer en ook tijdens een ochtendschemer geruime tijd waargenomen ter plekke van de bomen. Echter kan hierop wel worden geconcludeerd dat er in totaal minimaal 2 verblijfplaatsen aanwezig zijn van Grootoorvleermuis.

Overige soorten

Ondanks de aanwezigheid van boomholtes zijn boombewonende soorten, zoals Ruige dwergvleermuis niet aangetroffen in het gebied. Het gebied vormt echter zeer geschikt leefgebied.

3.1.2 VLIEGROUTES

De meest in het oog springende vliegroute, die gedurende de hele avond, nacht en ochtend gebruikt wordt door grote aantallen en meerdere soorten vleermuizen, ligt aan de zuidzijde van de planlocatie. Het betreft de bomen en struiken langs de hele zuidelijk plangrens, direct ten noorden van en parallel aan de snelweg. Al vroeg in de avondschemer komen grote aantallen Gewone dwergvleermuizen vanaf de westzijde de planlocatie binnen. Ze gebruiken hier diverse privétuinen aan de westzijde. Een of meerdere verblijfplaatsen zijn zeer waarschijnlijk in de directe nabijheid van de planlocatie aanwezig. Deze primaire route wordt door grote aantallen gebruikt (50-100 dieren, van diverse soorten). Ook Grootoorvleermuis en Watervleermuis zijn hierlangs waargenomen, zij het in lagere aantallen.

Andere eenduidig aantoonbare primaire vliegroutes zijn niet aanwezig. Wel kan gesteld worden dat de aanwezige begroeiing in het gehele plangebied gedurende hele avond gebruikt wordt als verbindingsroute van en naar foerageergebied.

Later op de avond zijn er meerdere malen vanuit het noorden enkele Laatvliegers waargenomen die de planlocatie binnenvliegen. De soort is niet tijdens alle onderzoeksrondes aangetroffen. Eenduidig aantoonbare primaire vliegroutes van de soort zijn niet aangetroffen of te verwachten (op basis van het lage aantal dieren). Door de aanwezigheid van de vele laanelementen kan gesteld worden dat deze soort meer keuzes heeft als vliegverbinding en dat daarmee eenduidige, primair in gebruik zijnde vliegroutes, niet zijn vastgesteld.

Aan de oostgrens (Stappegoorweg) ligt eveneens een vliegroute van de Gewone dwergvleermuis (vastgesteld zeker 15-20 dieren). De dieren gebruiken hier het viaduct over de snelweg om het gebied in en uit te vliegen. Deze route wordt eveneens door enkele Laatvliegers gebruikt (7-10 dieren). Vermoed wordt dat deze vliegroute ook gebruikt wordt door Watervleermuizen om de snelweg over te steken. Daarnaast zijn er diverse, voldoende donkere, onderdoorgangen van de snelweg aanwezig die door vleermuizen als noord-zuid verbinding gebruikt kunnen worden.

Gesteld kan worden dat alle aangetroffen vliegroutes (al of niet primair) ook dienst doen als foerageergebied.

3.1.3 FOERAGEERGEBIED

De hele planlocatie vormt optimaal foerageergebied voor de aangetroffen soorten. Alleen voor de Watervleermuis en Gewone dwergvleermuis kan gesteld dat met name het open water aan de oostkant het primaire jachtgebied is voor de soort. De soort wordt laat in de avond pas waargenomen, wat er op duidt dat verblijfplaatsen verder oostelijk liggen (mogelijk in de wijk Groenewoud).

Er is tijdens de laatste veldronde in september een Rosse vleermuis waargenomen. De planlocatie vormt in potentie geschikt leefgebied (kans op verblijfplaatsen vanwege aanwezigheid holtes) voor de soort, maar is gedurende het voorjaar en tijdens de zomerperiode niet waargenomen, waarmee geconcludeerd kan worden dat dit dier geen (directe) binding heeft met de planlocatie. Het is zeer goed mogelijk dat deze soort zich in de nabije toekomst vestigt in het plangebied.

De grote aantallen dwergvleermuizen worden gedurende de hele avond, nacht en ochtend foeragerend aangetroffen door het hele gebied. De Laatvliegers zijn hooguit een uur foeragerend aanwezig.

Daarna vliegen de dieren door naar andere nabij gelegen foerageergebieden (zeer waarschijnlijk ten zuiden van de snelweg. Ze gebruiken hierbij geen vaste route, maar steken waarschijnlijk op meerdere plekken de snelweg over.

De Grootoorvleermuizen zijn voornamelijk jagend actief aan de zuidzijde van de planlocatie.

Op bijlage 1 zijn de belangrijkste waarnemingen van vleermuizen weergegeven. Hierbij moet worden opgemerkt dat het foerageergebied van de soorten niet is aangegeven, omdat dit in principe de gehele planlocatie betreft.

3.2 BROEDVOGELS

3.2.1 SOORTEN WAARVAN DE NESTEN JAARROND BESCHERMD ZIJN

Uit het broedvogelonderzoek is vastgesteld dat er een aantal broedvogels voorkomen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. In bijlage 2 zijn de jaarrond beschermde nesten weergegeven evenals de soorten die in boomholtes broeden.

Sperwer

Tijdens een van de eerste broedvogelrondes is een Sperwer vastgesteld bij een nestlocatie. De soort is daarna niet meer vastgesteld ter plekke. Dit kan te maken hebben met de aanwezigheid van broedende Eksters en Roeken op de planlocatie, die vaak proberen om Sperwer en andere roofvogelsoorten te verjagen, in verband met mogelijke predatie van jongen. Een en ander toont wel aan dat het gebied geschikt leefgebied vormt voor de soort.

Roek

Er is een roekenkolonie aanwezig in twee stroken met Zomereiken ten zuiden van de tennisvelden, die bestaat uit minimaal 40 nesten. De soorten foerageren niet in het gebied, maar zoeken de open agrarische percelen op aan de zuidkant van de snelweg. Zeer waarschijnlijk gebruiken ze ook andere foerageergebieden verder weg van de broedlocatie.

Buizerd

Er is meerdere malen een jagende Buizerd waargenomen op de planlocatie. Een nestlocatie is niet aanwezig, maar het gebied vormt wel onderdeel uit van het jachtgebied van de soort.

Holenbroeders

Verspreid door de planlocatie zijn broedholtes van minimaal drie soorten spechten aangetroffen, namelijk Grote bonte specht (reeds bekend vanaf 2003, bron; NDFF, Cools), Groene specht (ook bekend vanaf 2003, bron; NDFF, Cools) en Kleine bonte specht. Van de laatste zijn territoriale gedragingen vastgesteld van een mannetje en een vrouwtje ter plekke van enkele bomen met mogelijk geschikte holtes. Een daadwerkelijk broedholte en een succesvol broedgeval is echter niet vastgesteld. De Groene specht is eenmaal waargenomen in maart, daarna niet meer. Het is niet aannemelijk dat de soort er succesvol gebroed heeft in 2012.

Bijzondere soorten die geen jaarronde nestbescherming genieten

Aan de zuidoostkant van de planlocatie (grofweg het gebied ten westen van de Euroscop) wordt gekenmerkt door een natte, verruigde kruidachtige vegetatie met diverse kleine struikvormers, rietkragen en sloten.

Zeer opvallend is hier een territoriale Blauwborst, die tijdens alle onderzoeksmomenten (maart-juni) is waargenomen. Er mag hieruit worden geconcludeerd dat de soort er gebroed heeft. Daarnaast broedt de Kleine karekiet in dit gebied.

Er is in het voorjaar eenmaal een Roodborsttapuit aangetroffen in het gebied. Deze soort gebruikt de planlocatie als foerageergebied/pleisterplek tijdens de voorjaars trek. Op basis van het aanwezig habitat kan deze soort zich hier in de toekomst prima vestigen.

Algemeen voorkomende broedvogels

Binnen de planlocatie komen meerdere algemeen voorkomende broedvogels van stad en park voor. Het betreft hier soorten zoals Turkse tortel, Merel, Zanglijst, Houtduif, Ekster, Roodborst, Koolmees, Winterkoning, Pimpelmees en Heggemus. Alle broedende vogels zijn tijdens het broedseizoen strikt beschermd.

Uit de bekende NDFG gegevens en eerdere veldonderzoeken blijkt dat er geen andere soorten broedend in het gebied zijn waargenomen, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Wel is uit eerder onderzoek gebleken dat er ook een Roekenkolonie (20 nesten in 2009) aan de noordwestkant aanwezig was. Deze kolonie is in 2012 onbezet en zeer waarschijnlijk zijn deze dieren verhuist naar de huidige locatie binnen het plangebied.

3.3 OVERIGE SOORT(GROEP)EN

Tijdens de veldonderzoeken gericht op broedvogels en vleermuizen, zijn meerdere algemeen voorkomende, maar toch beschermde (tabel 1 Ffwet) soorten aangetroffen. Het gaat hier om soorten als Bosmuis, Huisspitsmuis, Egel, Konijn (wilde én verwilderde).

Het gebied wordt verder gebruikt als leefgebied door verschillende algemeen voorkomende soorten vlinders, libellen en overige ongewervelden. Zwaar beschermde soorten van deze soorten komen niet voor in het gebied, vanwege het ontbreken van optimaal habitat.

Tijdens het schepnet onderzoek in de sloten zijn diverse soorten amfibieën gevangen; Kleine watersalamander, Bruine kikker, Gewone pad en Bastaardkikker. Zwaar beschermde soorten (tabel 2 en 3 Ffwet) zijn niet aangetroffen. Dit wordt verklaard doordat het gebied in een stedelijke omgeving ligt, ze niet voorkomen in de directe nabijheid of dat het habitat niet optimaal is. Elders in (het buitengebied van) Tilburg is het voorkomen van meerdere zwaar beschermde soorten amfibieën (Kamsalamander en Vinpootsalamander) bekend (Bron: Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant). Ondanks de afwezigheid binnen de planlocatie op dit moment is het mogelijk dat deze soorten zich in de toekomst kunnen vestigen, omdat delen van de planlocatie potentieel geschikt leefgebied vormen voor deze soorten.

In het talud van de snelweg is een groeiplaats aangetroffen van een bijzondere, niet beschermde varen soort; Dubbelloof. De vindplaats ligt net buiten de planbegrenzing en in de effectbeoordeling wordt er vanuit gegaan dat deze groeiplek behouden blijft én afgeschermd wordt indien hier toch werkzaamheden plaatsvinden.

In tabel 3 en op bijlage 3 zijn de belangrijkste aangetroffen soorten opgesomd.

Soort	Aantal (geschat)	Functie planlocatie	Opmerking
Gewone dwergvleermuis	+100	Primair leefgebied	Verblijfplaatsen aanwezig
Laatvlieger	5-10	Jachtgebied	
Rosse vleermuis	<5	Geen directe binding	
Watervleermuis	10-20	Onderdeel leefgebied	
Grootoorvleermuis	3-10	Primair leefgebied	Verblijfplaatsen aanwezig
Roek	40 nesten	Broedgebied	Kolonie
Sperwer	1 nest	Broedgebied, jachtgebied	Niet succesvol gebroed
Buizerd	---	Jachtgebied	
Dubbelloof	1-3	---	Buiten planlocatie
Blauwborst	1 paartje	Broedbiotoop	
Kleine karekiet	1-2 paartjes	Broedbiotoop	
Roodborsttapuit		Pleisterplek tijdens trek	Doortrekker
Gewone pad	Enkele	Leefgebied	
Kleine watersalamander	Enkele	Leefgebied	
Bruine kikker	Enkele	Leefgebied	
Bastaardkikker	Enkele	Leefgebied	
Egel	Enkele	Leefgebied	
Konijn	Veel	Leefgebied	

Tabel 3 Aangetroffen soorten Stappegoor 2012

4

Huidige situatie en voorgenomen plannen

4.1 HUIDIGE SITUATIE

Het gebied is grotendeels in gebruik als sportveldencomplex. Op het terrein zijn meerdere voetbalvelden gelegen, een kantinegebouwtje, enkele tennisbanen een sporthal en nog een gebouw van de Fontys Hogeschool.

Verder zijn er enkele zeer goed ontwikkelde groenelementen (lanen, bosjes, boomgroepen) en een waterloop aanwezig. Aan de zuidoostkant (net ten noorden van de A58) is een verruigd perceel (voormalig honkbalveld) aanwezig. In dit terrein liggen enkele diepe met water gevulde putten, een sloot en het gebied is begroeid met ruigtekruiden, braam en rietkragen.

In afbeelding 1 is de huidige situatie weergegeven.

Afbeelding 1 huidige situatie

4.2 VOORGENOMEN PLANNEN

4.2.1 INLEIDING

De plannen die door het Consortium Stappegoor zijn opgesteld zijn vertaald in uitvoeringsfasen. De fasering van het gehele plan wordt uitgesmeerd over een tijdsbestek van grofweg 9 jaar. De start van de eerste fase is beoogd medio 2014. De eindfase dient gereed te zijn medio 2023.

Op basis van deze fasering is het mogelijk om de toetsing van de effecten én overtredingen in het kader van de Flora- en faunawet te splitsen in fases van 3 jaar (toetsing 2014-2017, 2017-2020 en 2020-2023).

Deze fasering heeft de volgende uitleg:

Een ontheffingsaanvraag én de geldigheid van de verspreidingsgegevens van de beschermde natuurwaarden hebben een maximale houdbaarheid van 3 jaar. Een toetsing voor de gehele periode is dan ook niet mogelijk, gezien de planontwikkeling op 9 jaar is gepland. Daarnaast is het zo dat het mogelijk is dat alleen in fase 1 of 2 overtredingen plaatshebben, wat betekent dat dan ook alleen voor deze periode ontheffing aangevraagd hoeft te worden. Rekening houdend met mitigerende maatregelen kan ook gesteld worden dat de overtredingen in fase 3 (tijdsbestek 2020-2023) gemitigeerd worden door het treffen van maatregelen in fase 1 te regelen, wanneer monitoring dit heeft aangetoond.

Al met al betekent dat de hele planvorming een dynamisch karakter heeft van overtreding, tot mitigerende maatregelen, tot ecologische sloop/aanlegbegeleiding en tot monitoring van de getroffen mitigerende maatregelen. Daarnaast blijven huidige ecologische kwaliteiten (zoals boomlanen, bosjes en dergelijk) deels of soms in zijn geheel behouden. Wat per fase behouden blijft wordt bij de effectanalyse (hoofdstuk 5) aangehaald. In drie afbeeldingen (bijlage 4) wordt weergegeven welke groene elementen verdwijnen, behouden blijven en worden herplant met bomen (en struiken). In bijlage 4 is ook het verkavelingsplan toegevoegd. De toetsing van de faseringen zoals hierboven gemaakt is in hoofdstuk 5 verder uitgewerkt.

4.2.2 FASERINGSPLANNEN

Fase 1 (medio 2014-medio 2015)

In de eerste fase, zie afbeelding 2, wordt een grondwal aangelegd aan de zuidkant van het plangebied. Deze grondwal dient te worden gerealiseerd om geluidsbeperving op de toekomstige nieuwbouwwijk te beperken. Aan de zuidkant komt eveneens een geluidswal (taak Rijkswaterstaat) van 11 meter hoog in verband de verdubbeling van het noorderbaanvak van de A58. De grondwal wordt beplant en enkele zomereiken aan de toegangsweg (zuiden van tennisvelden) blijven gehandhaafd, zie affectanalyse. Ook het Fontys gebouw wordt gesloopt. De grondwal wordt enkele meters hoog en aangeplant met bomen en struweel. De eerste woningen (47) worden gebouwd. Bewoning is pas toegestaan als de grondwal aangelegd is. De eerste ontsluitingsweg (door de nieuwbouw) wordt aangelegd. In de grondwal wordt een winterverblijf voor vleermuizen aangelegd.

Afbeelding 2 fase 1

Fase 2 (medio 2015-medio 2016)

In deze fase worden nog eens 18 grondgebonden woningen gebouwd en drie voetbalvelden aangelegd.

Daarnaast worden de ontsluitingsweg vanuit de nieuwe woonwijk richting de oostelijk gelegen sportvelden aangelegd.

Ook hiervoor geldt dat enkele in het oog springende groen elementen behouden blijven, zie effectanalyse.

Afbeelding 3 fase 2

Fase 3 (medio 2016-medio 2017)

In fase 3 worden meerdere grondgebonden woningen aangelegd, aansluitend van in fase 1 en 2 gebouwde woningen. Aan de oostkant wordt een vierde sportveld aangelegd inclusief parkeervoorzieningen. De bestaande groenelementen aan de zuidkant van de atletiekbaan (midden) blijft in zijn geheel in tact.

Afbeelding 4 fase 3

Fase 4 (medio 2017-medio 2018)

In fase 4 worden diverse grondgebonden woningen aangelegd en een aansluiting van wegen. Verder wordt de waterloop verlegd en opnieuw aangesloten op de waterloop ten westen. In deze fase wordt de eerste aantasting van de belangrijke zuidelijke groene zone (belangrijk voor vleermuizen) verricht.

Afbeelding 5 fase 4

Fase 5 (medio 2018-medio 2019)

In fase 5 worden diverse grondgebonden woningen aangelegd. Verder wordt de waterloop verlegd en aangesloten op de waterloop uit fase 4. In deze fase wordt de tweede aantasting van de belangrijke zuidelijke groene zone (belangrijk voor vleermuizen) verricht.

Afbeelding 6 fase 5

Fase A (medio 2019-medio 2020)

In fase A worden diverse grondgebonden woningen aangelegd op de nog resterende sportvelden ten zuiden van de atletiekbaan. Er wordt tevens een ontsluitingsweg aangelegd naar de wijk. De vegetatie ten noorden van de woonwijk blijft gehandhaafd.

Afbeelding 7 fase A

Fase B (medio 2020-medio 2021)

In fase B worden diverse grondgebonden woningen aangelegd aansluitend van de woningen van fase A. Er wordt rondom de noordkant van de woningen van fase A en B een waterloop aangelegd. De vegetatie ten noorden van de woonwijk blijft gehandhaafd. De bomen tussen fase A en B worden gekapt.

Afbeelding 8 fase B

Fase C (medio 2021-medio 2022)

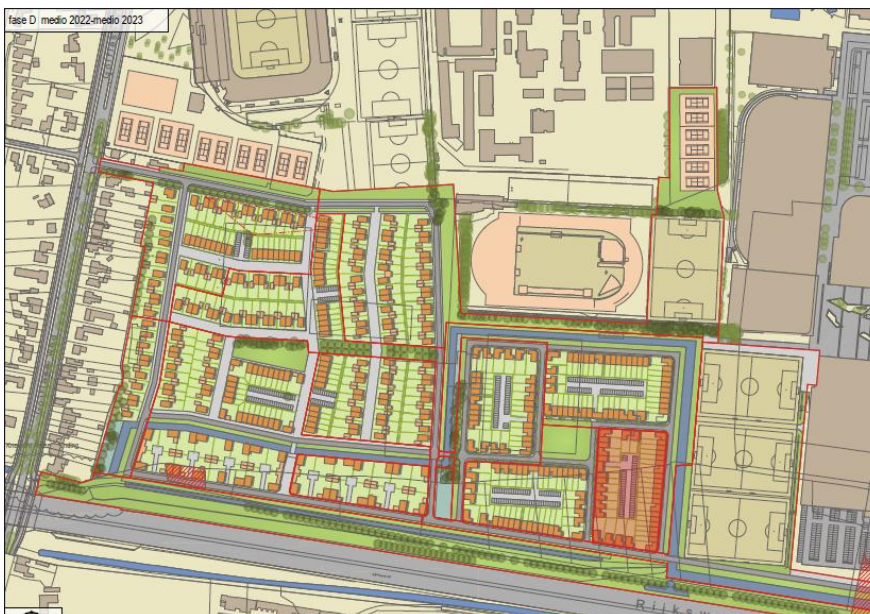
In fase C worden diverse grondgebonden woningen aangelegd ten zuiden van de woningen uit fase A en B.

Afbeelding 9 fase C

Fase D (medio 2022-medio 2023)

In fase D worden diverse grondgebonden woningen aangelegd ten oosten van de woningen uit fase C.

Afbeelding 10 fase D

5

Effectbeoordeling en toetsing Flora- en faunawet

5.1 INLEIDING

Door de voorgenomen herinrichting treden er op de aanwezige soorten planten en dieren diverse effecten op. Omdat het een gefaseerd bouwplan betreft treden er per fase andere effecten op. Dit betekent soms ook cumulatie van effecten, maar geeft daarnaast kansen en uitgangspunten om mitigerende maatregelen te treffen per fase om negatieve effecten te mitigeren. Het faseren van de bouwplannen betekent dat de toetsing aan de verbodsbepalingen in een tijdspad uitgestippeld moet worden. Per fase wordt aangegeven wat het effect is op beschermde soorten per fase (tabel 4). In tabel 5 worden de mogelijke overtredingen opgesomd per fase, waarbij aangegeven wordt welke mitigerende maatregelen (per fase) er nodig zijn om resteffect te voorkomen. De houdbaarheidstermijn van voor onderzoeken en ontheffingsperiode is drie jaar. Om die reden zijn drie toetsingsperioden ingesteld (X:2014-2017, Y:2017-2020, Z:2020-2023), zie H 5.3.

5.2 EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN PER FASE

Per fase wordt aangegeven welke effecten optreden ten aanzien van aanwezige soorten/soortgroepen.

Soort	Effecten	Fase									
		2014 - 2017			2017 – 2020			2020 – 2023			
		1	2	3	4	5	A	B	C	D	
Roek	Verlies nestlocaties (5 van 22 in 2013)	X									
Sperwer	Verlies nestlocatie				X						
Gewone dwergvleermuis	Verlies foerageergebied	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Verlies vliegroutes	X	X	X	X	X			X		
	Verlies vaste rust- en verblijfplaatsen	X									
Laatvlieger	Verlies foerageergebied		X		X	X	X	X	X	X	
	Verlies vliegroute			X							
Grootoorvleermuis (Spec.)	Verlies foerageergebied			X	X	X					
	Verlies vaste rust- en verblijfplaats				X	X					
	Verlies vliegroute				X						
Rosse vleermuis	Geen effect										
Watervleermuis	Geen effect										
Algemeen voorkomende soorten amfibieën	Verlies leefgebied		X		X	X			X	X	
Algemeen voorkomende soorten zoogdieren	Verlies leefgebied	X	X	X	X	X		X	X	X	
Algemeen voorkomende soorten broedvogels	Verlies leefgebied	X	X	X	X	X		X	X	X	
Algemeen voorkomende soorten ongewervelden	Verlies leefgebied		X	X	X	X		X	X	X	

Tabel 4 effecten op soorten per fase

5.3 TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

In tabel 5 worden de effecten op soorten en soortgroepen getoetst aan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. De toetsing wordt gedaan per tijdsperiode van 3 jaar, omdat een (eventuele) ontheffing maximaal voor 3 jaar afgegeven kan worden. Dit komt onder meer doordat ook de houdbaarheid van relevante natuurwaardenstudies op 3 jaar is gesteld. Omdat het gehele plan een tijdsbestek inneemt van circa 9 jaar kan een ontheffing voor deze periode niet aangevraagd worden.

Een en ander betekent dat na drie jaar een actualiserend onderzoek (met lagere onderzoeksintensiteit) uitgevoerd dient te worden in resterend gebied.

De doorlooptijd van het hele project is in drie tijdsfases ingedeeld:

Fase X: periode 2014-2017

Fase Y: periode 2017-2020

Fase Z: periode 2020-2023

In tabel 5 is de toetsing van de effecten aan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet uitgewerkt. Hierbij is per tijdsfase (Fase X, Y en Z) een toetsing gemaakt, zonder er vanuit te gaan dat er mitigatie getroffen kan worden in een fase die als mitigatie opgedragen kan worden voor ene latere bouwfase. De toetsing, met mitigatie per fase, wordt in tabel 6 uitgewerkt. In bijlage 5 is het wettelijk kader weergegeven.

Soort	Effecten	Overtredingen verbodsbepalingen			Knelpunt fase ja/nee		
		Art. 9	Art. 10	Art. 11	X	Y	Z
Roek	Verlies nestlocaties			X	J	N	N
Sperwer	Verlies nestlocatie			X	N	J	N
Gewone dwergvleermuis	Verlies foerageergebied			X	J	J	J
	Verlies vliegroutes			X	J	J	J
	Verlies vaste rust- en verblijfplaatsen			X	J	N	N
Laatvlieger	Verlies foerageergebied			X	J	J	J
	Verlies vliegroute			X	J	N	N
Grootoorvleermuis	Verlies foerageergebied			X	J	J	N
	Verlies vaste rust- en verblijfplaats			X	N	J	N
	Verlies vliegroute			X	N	J	N
Algemeen voorkomende soorten amfibieën, zoogdieren, broedvogels, ongewervelden	Verlies leefgebied			X	J	J	J

Tabel 5 toetsing Flora- en faunawet per fase, zonder mitigatie maatregelen (wel rekening houdend met Algemene Zorgplicht Art. 2 Ffwet)

In tabel 6 worden mitigerende maatregelen gesteld die effecten kunnen voorkomen. Wanneer maatregelen niet afdoende zijn is aangegeven of er een resteffect is, waarvoor een ontheffingsaanvraag nodig is.

Soort	Effecten	Mitigatiemaatregelen	Knelpunt fase ja/nee (resteffecten)			Ontheffing nodig
			X	Y	Z	
Roek	Verlies nestlocaties	Behouden nestbomen (deels mogelijk)	J	N	N	Ja
Sperwer	Verlies nestlocatie	Kunsthorsten aanbrengen	N	J	N	Nee
Gewone dwergvleermuis	Verlies foerageergebied	Fasering geeft soort aanpassingstijd aan nieuwe situatie. De nieuwbouw levert uiteindelijk ook foerageergebied op. Extra acties niet nodig.	N*	N*	N*	Nee
	Verlies vliegroutes	Aansterken bestaande groenstructuren met grote bomen				
	Verlies vaste rust- en verblijfplaatsen	Aanleg winterverblijf Ophangen tijdelijke vleermuiskasten (Schwegler) Permanente voorzieningen nieuwbouw	N*	N*	N*	Nee
Laatvlieger	Verlies foerageergebied	Fasering geeft soort aanpassingstijd aan nieuwe situatie.	N*	N*	N*	Nee
	Verlies vliegroute	Aansterken bestaande groenstructuren met grote bomen	J	N	N	Ja
Grootoorvleermuis	Verlies foerageergebied	Fasering geeft soort aanpassingstijd aan nieuwe situatie.	N*	N*	N*	Nee
	Verlies vaste rust- en verblijfplaats	Ophangen tijdelijke en permanente vleermuiskasten aan bomen (Schwegler)	J	J	N	Ja
	Verlies vliegroute	Aansterken bestaande groenstructuren met grote bomen	N	J	N	Ja

Tabel 6 toetsing Flora- en faunawet met mogelijkheden tot mitigatie. * Vanwege fasering plannen

Uit tabel 6 blijkt dat, ondanks het treffen van maatregelen, resteffecten zijn die in strijd zijn met de verbodsbepalingen Flora- en faunawet en waarvoor een ontheffingsprocedure noodzakelijk is.

Opgemerkt moet worden dat voor algemeen voorkomende soorten (Tabel 1 soorten amfibieën, grondgebonden zoogdieren, en broedvogels) maatregelen getroffen dienen te worden die zorgvuldig handelen waarborgen. Dergelijke richtlijnen dienen opgesteld te worden in het kader van de Algemene Zorgplicht (art. 2 Ffwet). Hierbij gaat het met name om het werk uit te voeren in de minst gevoelige periode.

5.4 CONCLUSIES TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

Uit tabel 6 blijkt ook dat er ontheffing nodig is voor de werkzaamheden in fase X en fase Y. Fase X betreft de periode 2014-2017 en fase Y 2017-2020.

Hierbij dient het volgende opgemerkt te worden:

In fase X (2014-2017) kunnen en dienen voorzieningen getroffen te worden die effectmitigatie vormen voor de ontwikkelingen in fase Y (2017-2020) en fase Z (2020-2023).

Dit zijn maatregelen als het aanleggen van een winterverblijf, het (her)aanplanten van bomen en struiken, het aanleggen van de grondwal ten noorden van de A58, het aanbrengen van vleermuiskasten voor diverse vleermuissoorten, het ongeschikt en geschikt maken van bestaande en nieuw aan te leggen bebouwing.

Daarnaast zijn er diverse ontwikkelingen mogelijk in fase Y die als mitigatie kunnen dienen voor fase Z en die als versterking opgedragen kunnen worden voor fase X.

Omdat het een dynamisch uitvoerbaar gefaseerd plan betreft dient ook dit proces aangestuurd worden op basis van de dynamiek van het project.

Omdat de toetsing aan de verbodsbepalingen en de ontheffingsaanvraag slechts een wettelijke houdbaarheid heeft van drie jaar, is het noodzakelijk om een update te verrichten naar de situatie en het voorkomen van beschermde soorten. In de periode 2017 en in de periode 2020 is een actualisatie van zowel verspreidingsgegevens én toetsing noodzakelijk.

5.5 MAATREGELEN IN HET KADER VAN ALGEMENE ZORGPLICHT

In tabel 7 worden maatregelen gesteld die bij kunnen dragen aan het voorkómen of mitigeren van effecten. Deze maatregelen hebben betrekking op de overige soorten en zijn opgesteld in het kader van de Algemene Zorgplicht (art. 2 Ffwet).

Soort/soortgroep Effecten	Maatregelen	Algemene Zorgplicht (in ieder geval noodzaak)	Resteffect Ff-wet
<i>Algemeen voorkomende amfibieën, zoogdieren, ongewervelden, broedvogels</i> Verlies leefgebied	Verwijderen nestlocaties van vogels buiten het broedseizoen	Kap van bomen buiten broedseizoen vogels en zoveel mogelijk buiten de activiteitsperiode overige soortgroepen (veelal vanaf half juli tot en met half oktober)	Nee
	Aanleggen/integreren aanwezige groenstructuren en waterlopen	Verwijderen vegetatie tussen eind oktober en eind maart	Nee

Tabel 7 Mitigerende maatregelen ter voorkoming van overtreding

Deze maatregelen dienen samen met de maatregelen in tabel 6 gebundeld te worden in een mitigatieplan dat dienst doet als onderbouwing voor de ontheffingsaanvraag (activiteitenplan).

5.6 CONCLUSIES EN ADVIES

- De belangrijkste conclusie uit de toetsing van de effecten aan de verbodsbepalingen is dat de voorgenomen werkzaamheden, uitgaande van het faseringsplan (2014-2023), en op basis van te treffen mitigerende maatregelen, niet kan voorkomen dat 100% functiebehoud van het gebied voor soorten te garanderen is.
- Op basis hiervan is een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet dan ook noodzakelijk voor Roek, Gewone dwergvleermuis en Grootoorvleermuis.
- Vanwege de fasering van het plan treden per fase eveneens mitigerende op door bijvoorbeeld te treffen maatregelen vooruitlopend te realiseren voor soorten die pas in latere fases te maken krijgen met effecten (ophangen vleermuiskasten, aanleggen winterverblijf vleermuizen bijv.) Een en ander wordt verduidelijkt in het activiteitenplan bijhorende de ontheffingsaanvraag.

Deel B Quickscan onderzoek locatie B

6

Quickscan planlocatie B

6.1 INLEIDING EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Op 26 juni 2012 is deze locatie, zie afbeelding 2, door een ecooloog van ARCADIS beoordeeld op habitatgeschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten. Er heeft geen uitgebreide veldinventarisatie plaatsgevonden.

Het gebied bestaat voornamelijk uit bebouwd en verhard oppervlakte, met onder meer sportvelden, een sportkantine, parkeerplaats, woonhuizen met privétuinen, een gemeentewerf en een braakliggend terrein met tijdelijke woonunits. Rondom en in het gebied zijn opgaande groenstructuren van bomen en struiken aanwezig. Op veel plaatsen vormt de begroeiing een dichte afscheiding met het achtergelegen terrein.

6.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

Een ecooloog van ARCADIS heeft plangebied B in zijn geheel bekeken en beoordeeld of er habitats aanwezig zijn waar beschermde soorten voorkomen of voor kunnen komen. Beschermde soorten die aangetroffen zijn, worden in deze rapportage benoemd. Een habitatgeschiktheidsbeoordeling geeft alleen zicht op mogelijke aanwezigheid of gebruik van het terrein door beschermde soorten, maar geeft geen exact beeld van welke beschermde natuurwaarden daadwerkelijk aanwezig zijn.

Op basis van de resultaten uit dit onderzoek is het niet mogelijk om een gedegen toetsing uit te voeren aan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Een gedegen toetsing kan pas uitgevoerd worden wanneer nader natuurwaardenonderzoek is verricht naar het daadwerkelijk voorkomen van beschermde soorten.

6.3 ONDERZOEKSRESULTATEN

Op basis van de aanwezige habitats (woningen, groenstructuren (bomen en struiken), laanbomen en dergelijke) is het te verwachten dat er diverse soorten voorkomen, of gebruik maken van de planlocatie, die beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet;

- Vleermuizen (verblijfplaatsen en vliegroutes).
- Broedvogels (Huismus en Gierzwaluw).
- Vaatplanten; breedbladige wespenorchis in bosplantsoen.
- Grondgebonden zoogdieren; Konijn, Mol, Egel, Bosmuis, Huisspitsmuis e.d.
- Algemeen voorkomende amfibieën; landhabitat Gewone pad en Bruine kikker.
- Reptielen, vissen, en overige soortgroepen; geen oppervlaktewater en geen geschikt optimaal habitat.

Uit de beschikbare gegevens van de NDFD blijkt niet dat er andere beschermde soorten of soortgroepen voorkomen, anders dan hierboven opgesomd. Opgemerkt dient te worden dat de informatie uit deze database geen exact beeld geeft van de eigenlijke situatie. Het geeft indicatief een beeld welke soortgroepen er voor kunnen komen.

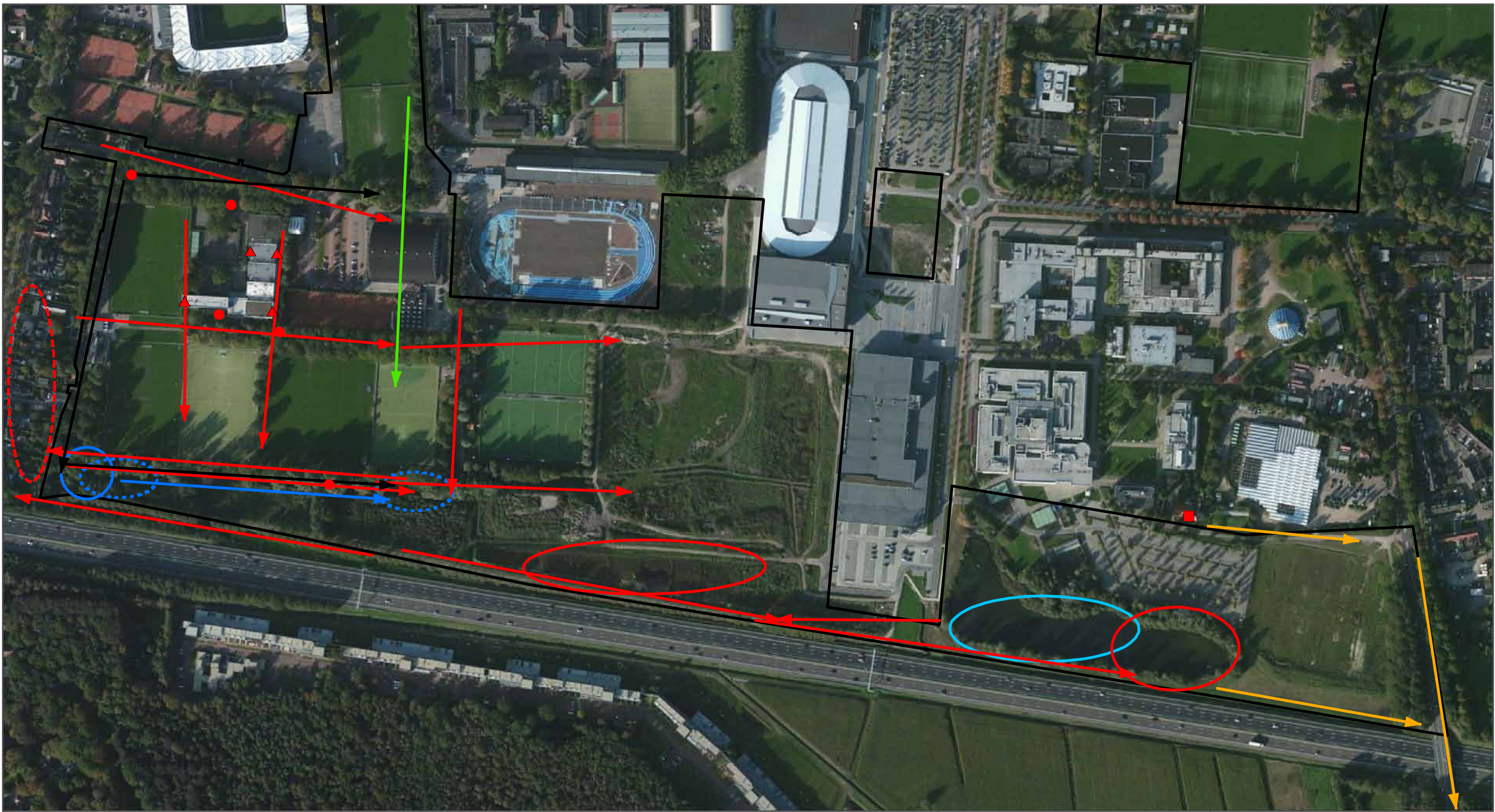
6.4 CONCLUSIES EN VERVOLG

Op basis van bovenstaande resultaten, gefundeerd uit het veldbezoek kan geconcludeerd worden dat:

- Voor vleermuizen nader onderzoek conform het vleermuisprotocol (GaN2012) noodzakelijk is.
- Voor broedvogels nader onderzoek noodzakelijk is voor Huismus en Gierzwaluw. Andere soorten vogels, zoals uilen en roofvogels, waarvan nesten jaarrond beschermd zijn, zijn niet te verwachten.
- De verwachting is niet dat er zwaar beschermde soorten vaatplanten voorkomen, enkel Brede wespenorchis in bosplantsoen (beschermd, maar vrijgesteld van ontheffing). Nader onderzoek naar vaatplanten is niet noodzakelijk, omdat (landelijk) gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.
- De locatie wordt alleen door algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren gebruikt. Nader onderzoek naar het voorkomen van zwaar beschermde is niet noodzakelijk.
- Vanwege het ontbreken van geschikte voortplantingswateren is het ondenkbaar dat er zwaar beschermde soorten amfibieën voorkomen binnen de planlocatie. De begroeide delen, en dan met name de delen waar een humuslaag aanwezig is (delen met dicht struweel) kunnen overwinterende algemeen voorkomende amfibieën gebruik maken van het gebied (landhabitat). Nader onderzoek naar deze soortgroep achten we echter niet noodzakelijk.
- Eventuele ingrepen kunnen negatieve effecten hebben op broedvogels, vleermuizen en vaatplanten. Waarbij moet worden opgemerkt dat voor de laatste geen knelpunten te verwachten zijn in het kader van de Flora- en faunawet omdat de aangetroffen soort vrij algemeen voorkomt in het gebied en de directe omgeving en omdat deze soort vrijgesteld is van ontheffing.
- We adviseren om in de nabije toekomst nader onderzoek uit te (laten) voeren naar het voorkomen en gebruik van het gebied door vleermuizen en broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn.
- Op basis hiervan is een gedegen toetsing aan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet mogelijk en kunnen afdoende mitigerende maatregelen worden geformuleerd als blijkt dat deze noodzakelijk zijn.
- Er dient in ieder geval rekening te worden gehouden met de broedperiode van vogels. De (kap- en sloop-)werkzaamheden dienen zoveel mogelijk buiten het broedseizoen (globaal tussen 15 maart en 15 juli) uitgevoerd te worden.

Bijlage 1

Vleermuizen: Verspreiding 2012

- Balts mannetje Gewone Dwergvleermuis
- Zomerverblijf Gewone Dwergvleermuis
- ▲ Verblijfplaats Gewone Dwergvleermuis (5-10 ex.)
- Foeragerende en doorvliegende Gewone Dwergvleermuis (totaal max. 15x)
- Vliegroutes vastgesteld Gewone Dwergvleermuis
- Primaire vliegroute Dwergen en enkele Laatvlieger
- Vliegroute Grootoorvleermuis
- Vliegroute Laatvlieger
- ▭ Ergens groot zomer(kraam) verblijf Gewone Dwergvleermuis
- ▭ Foeragerende Dwergvleermuis
- ▭ Zomerverblijf Grootoorvleermuis (exacte locatie onbekend)
- ▭ Foeragerende Grootoorvleermuis
- ▭ Foerageergebied Watervleermuis (ca. 10)
- ▭ Plangebied

Stappegoor
Vleermuizen

opdrachtgever:
Gemeente
Tilburg

ARCADIS
Infrastructuur - Water - Milieu - Gebouwen

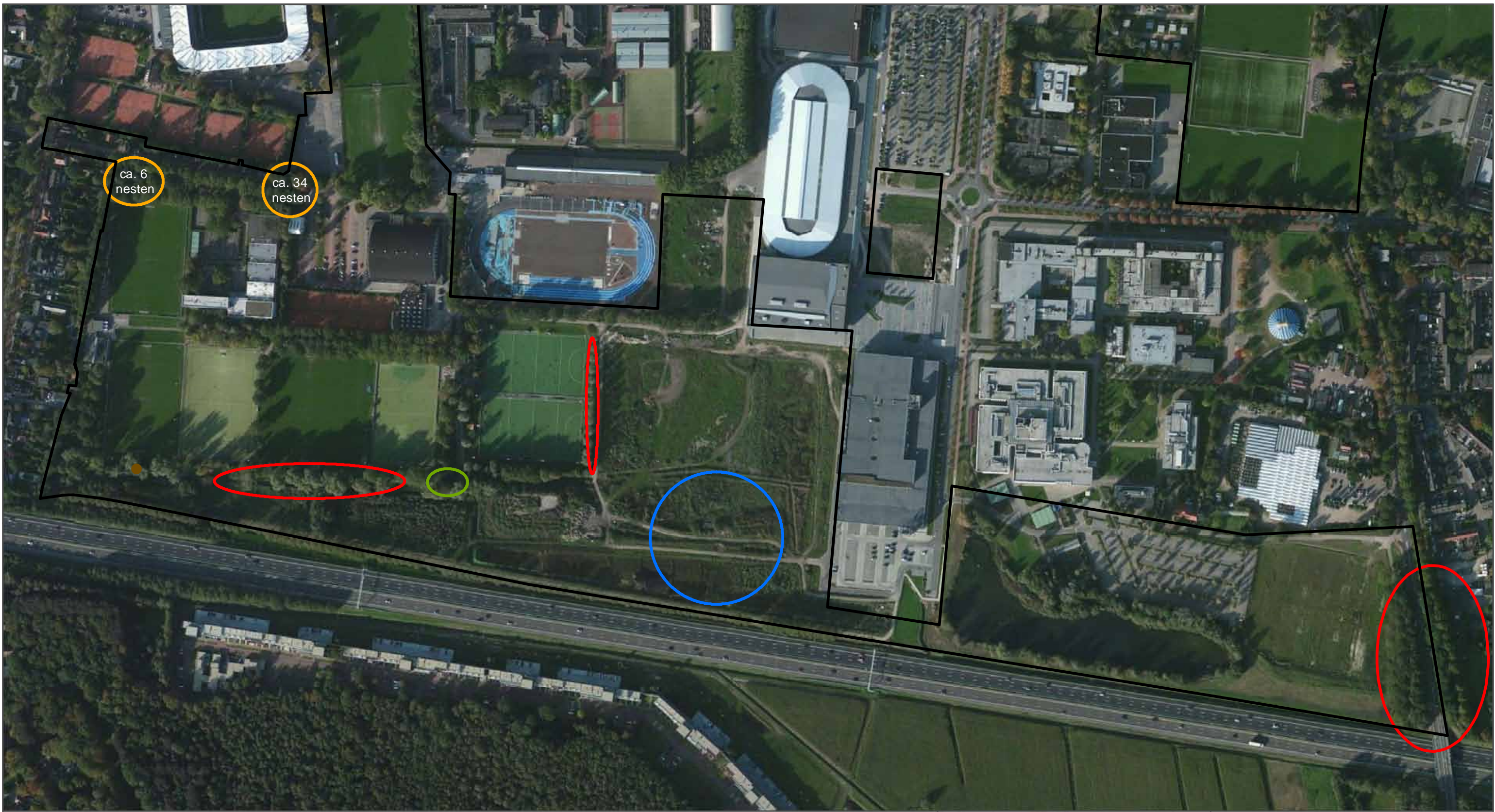
datum: 7-12-2012
schaal (A3): 1:3.500

0 50 100 150 200 m SB

B01055.000566

Bijlage 2

Broedvogels: Verspreiding 2012

- Nest Sperwer
- Blauwborst en Kleine Karekiet
- Grote Bonte Specht
- Kleine Bonte Specht
- Roekenkolonie
- Plangebied

Stappegoor

Broedvogels

opdrachtgever:
Gemeente
Tilburg

datum: 29-10-2012

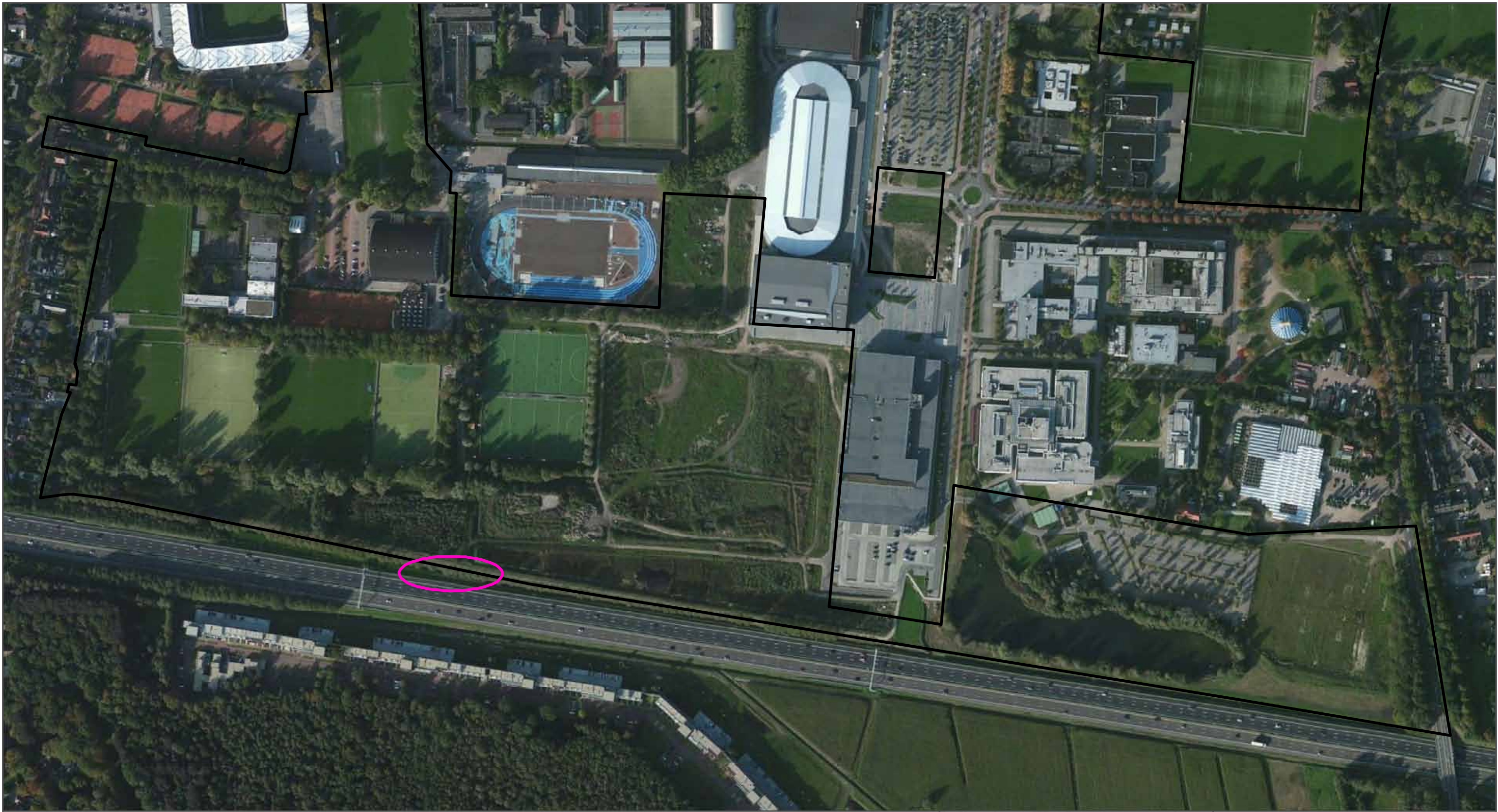
schaal (A3): 1:3.500

B01055.000566

SB

Bijlage 3

Overige soorten: Verspreiding 2012

- Groeiplaats Dubbelloof in talud snelweg
- Plangebied

Stappegoor Vaatplanten

opdrachtgever:
Gemeente
Tilburg

datum: 29-10-2012
 schaal (A3): 1:3.500

B01055.000566

Bijlage 4

Verwijderen, behouden, nieuw groen én verkavelingsplan definitief

 = veranderde grens (begin situatie - eind situatie)

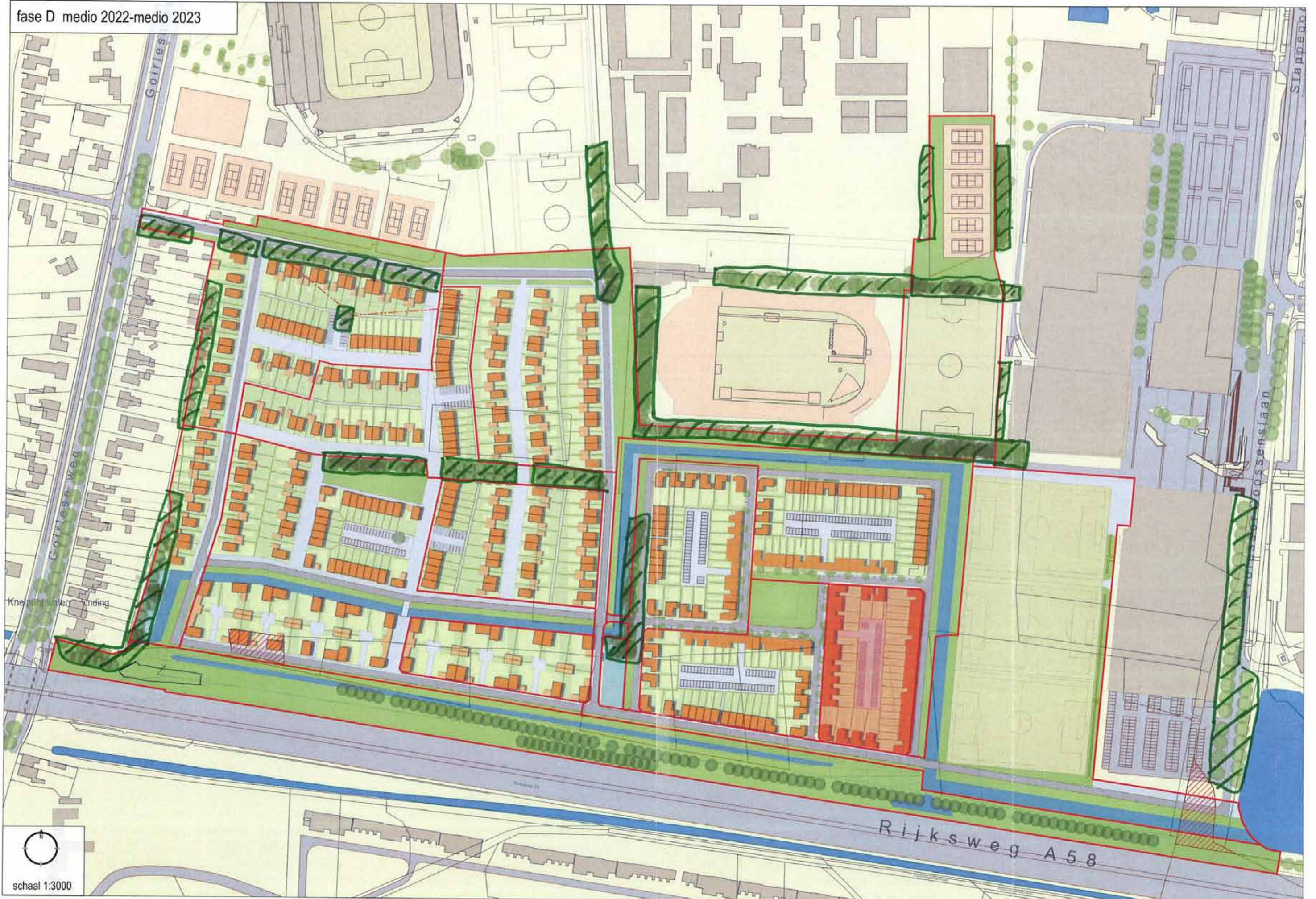
fase 0

schaal 1:3000

 = behouden beslaand groen (begin situatie - eind situatie)

fase D medio 2022-medio 2023

schaal 1:3000

fase D medio 2022-medio 2023

Verkavelingsplan Vlek 3

**NIEUW
STAPPEGOOR**

schaal 1:1000
0 20 40 60 80 100 (m)

ruimtelijke
denkers

wissing

*hier ergens ligt
eigendom "de Brauer"*

Hoe stedenbouw kundige aansluiting?

Bijlage 5 Wettelijk kader Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (2003) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

In de Flora- en faunawet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt.

Algemene zorgplicht, artikel 2 Flora- en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van "basisbescherming" opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende diersoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet. Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen tegenover beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de nieuwe Voedsel- en Warenautoriteit (nVWA) worden stilgelegd.

Verbodsbepalingen

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen verbieden die het voortbestaan van planten en diersoorten mogelijk in gevaar brengen, is een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

Algemene verbodsbepalingen Flora- en faunawet (artikelen 8 t/m 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstelling en ontheffing

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen te nemen zijn om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen of is het mogelijk van de minister van EL&I ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, zijn verschillende groepen soorten onderscheiden (Tabel 1, 2 en 3). Deze groepen worden benoemd in het “Besluit van 28 november 2000, houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten”, kortweg genoemd “Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten”. Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels.

Tabel 8: Beschermingscategorieën AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10.
Tabel 2	Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10.
Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van AmvB	Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: <ol style="list-style-type: none"> 1. er geen andere bevredigende oplossing bestaat; 2. er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: <ul style="list-style-type: none"> *dwingende reden van groot openbaar belang; *ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin van de beschermde soort); *enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; *er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; *er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 3	Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	<p>Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:</p> <ol style="list-style-type: none"> er geen andere bevredigende oplossing bestaat; er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: <ul style="list-style-type: none"> *dwingende reden van groot openbaar belang <p>Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is;</p> <ul style="list-style-type: none"> *enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; *er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; *er zorgvuldig wordt gehandeld. <p>Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (EL&I hanteert nu de term "Positieve Afwijzing"). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.</p>

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt voor vogels een afwijkend beschermingsregime. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- Geen andere bevredigende oplossing voor handen is.
- Tevens sprake is van één van de volgende belangen:
 - Bescherming van flora en fauna.
 - Veiligheid van luchtverkeer.
 - Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing wordt verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan bovenstaande voorwaarden. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkómen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen is overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen door (versturende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) uit te voeren of aan te laten vangen.

Jaarrond beschermde nesten

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde "vaste rust- of verblijfplaats". Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de "aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten" (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in tabel 8.

Tabel 9: Categorieën broedvogels met jaarrond beschermde nestplaats.

Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Plicht om vooraf te toetsen

Bij de ontwikkeling van plannen voor ruimtelijke ingrepen of voornemens voor het uitvoeren van werkzaamheden, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- Welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- Zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Is het mogelijk het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aan te passen dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden, of zodanig uit te voeren worden dat de invloed op beschermde soorten verminderd of opgeheven wordt?
- Is, voor de uitvoering van plannen of werkzaamheden, vrijstelling mogelijk of ontheffing (artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen vereist betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving (tabel 3, soorten van bijlage 1, AMvB)?
- Is er, op basis van een gedegen maatregelenpakket ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen, zicht op een beschikking van het ministerie waarin goedkeuring wordt gegeven voor dit maatregelenpakket (EL&I hanteert nu de term "Positieve Afwijzing", eerder werd een ontheffing afgegeven) (tabel 3, soorten van Bijlage IV Europese Habitatrictlijn)?
- Welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?

Colofon

NATUURTOETS EN MITIGATIEPLAN STAPPEGOOR

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Tilburg

STATUS:

Concept

AUTEUR:

ing. M.J.M. Coenen
drs. A.J.J. Schoenmakers

GECONTROLEERD DOOR:

drs. A.J.J. Schoenmakers

VRIJGEGEVEN DOOR:

ing. M.J.M. Schoenmakers

27 februari 2013
076949332:0.2

ARCADIS NEDERLAND BV
Stationsplein 18d
Postbus 1632
6201 BP Maastricht
Tel 043 3523 300
Fax 043 3639 981
www.arcadis.nl
Handelsregister 9036504